

10414004 számú Jegyvizsgáló megnevezésű szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzéseket megalapozó programkövetelmény

1. A programkövetelmény, illetve az ennek alapján szervezhető szakmai képzés

- 1.1 Megnevezése: Jegyvizsgáló
- 1.2 Ágazat megnevezése: Közlekedés és szállítmányozás
- 1.3 Besorolása a képzési területek egységes osztályozási rendszere (KEOR) szerinti kód alapján: 1041 Szállítási szolgáltatások

2. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerzhető szakképesítés

- 2.1 Megnevezése: Jegyvizsgáló
- 2.2 Szintjének besorolása
  - 2.2.1 Az Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) szerint: 4
  - 2.2.2 A Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) szerint: 4
  - 2.2.3 A Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 4

3. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerzhető szakképesítés és az azzal betölthető munkakör vagy végezhető tevékenység kapcsolata, összefüggése:

- 3.1 A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerzhető szakképesítéshez szükséges kompetenciákkal szakmajegyzékben szereplő szakma körébe vonható munkaterület, tevékenység vagy munkakör magasabb szinten gyakorolható, vagy a szakmai képzés szakmajegyzékben szereplő szakma képzési és kimeneti követelményeiben meg nem határozott speciális szakmai ismeretek és szakmai készségek megszerzésére irányul.
- 3.2 A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerzhető szakképesítés jogszabályban meghatározott képesítési követelmény munkakör betöltéséhez vagy tevékenység folytatásához.

A képesítési követelményt előíró jogszabály:
19/2011. (V.10.) NFM rendelet szerint

4. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerzhető szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb munkaterület, tevékenység vagy munkakör leírása:

Személyszállító vonaton utastájékoztatót ad. Szükség esetén kezeli a személyszállító járművek műszaki berendezéseit (fűtés, hűtés, világítás). A vonat megállása során figyelemmel kíséri az utasok ki- és beszállását, a poggyászok rakodását. A vonat indulása előtt az utasításban előírt időben kézi jelzést ad. Ellenőrzi a vonatok elejének és végének jelzésére szolgáló be-

rendezéseket. Tolatáskor elvégzi a tolatásban részt vevők számára előírt feladatokat: jelzést ad, végrehajtja a tolatásvezető rendelkezéseit, megakadályozza a járművek megfutamodását. Szükség esetén fékezési, vonatfedezési feladatokat lát el.

5. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítéshez szükséges képzési tartalom szabadalmi vagy szerzői jogi oltalom alatti állása:

5.1 Szabadalmi vagy szerzői jogi oltalom alatt áll:

5.1.1 Az oltalom típusának megjelölése:

5.1.2 Nyilvántartó hatóság:

5.1.3 Azonosító vagy nyilvántartásba vételi száma:

6. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzés megkezdéséhez szükséges bemeneti feltételek:

6.1 Iskolai előképzettség: középfokú végzettség

6.2 Szakmai előképzettség: nem szükséges

6.3 Egészségügyi alkalmassági követelmény: a vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkaköröket betöltő munkavállalókkal szemben támasztott egészségügyi követelményekről és az egészségügyi vizsgálat rendjéről szóló 203/2009. (IX.18) Korm. rendelet szerint.

6.4 Szakmai gyakorlat területe és időtartama: nem szükséges

7. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzés elvégzéséhez szükséges foglalkozások minimális és maximális óraszám (Amennyiben a programkövetelmény modulszerű felépítésű, a minimális óraszám a modulonként meghatározott minimális, a maximális óraszám a modulonként meghatározott maximális óraszámok összege):

7.1 Minimális óraszám: 190

7.2 Maximális óraszám: 230

8. A szakmai követelmények leírása:

8.1 Nem modulszerű felépítés esetén:

Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
Azonosítja és alkalmazza a jelzési és forgalmi alapfogalmakat, a jelzőket a megfelelő csoportba sorolja. Kiválasztja, hogy melyik jelzőárbóc-	Összefüggéseiben ismeri a jelzési és forgalmi ismeretek alkalmazásához szükséges alapfogalmakat. Magabiztosan felsorolja a jelzők különböző	Törekszik a jelzési és forgalmi alapfogalmak megismerésére és az utasítás szabályainak megfelelő módon történő alkalmazására. Fontosnak tartja a jelzők	Önállóan értelmezi és a szabályok ismeretében önállóan alkalmazza a megismert alapfogalmat, a jelzők csoportosítását és a jelzőárbócok színezését.

színezéshez melyik jelző tartozik.	módon történő csoportosítását. A jelzőárbóc színezése alapján felismeri, hogy a jelző forgalmi és biztosítottsági szempontból minek minősül.	csoportosításának és a jelzőárbóc színezésének megismerését, mert ez az ismeret ad alapot a további szabályok megértésére, alkalmazására.	
Értelmezi a tolatási mozgást szabályozó jelzők jelzéseit.	Érti a tolatási mozgást szabályozó jelzők által adott jelzéseket.	Az elsajátított ismereteke tudatosan alkalmazza a tolatások lebonyolítása során.	A tolatásvezető irányítása és ellenőrzése mellett, a tolatásjelzők jelzéseinek megfigyelésével bonyolítja le a tolatási tevékenységet.
Megfigyeli és adja a kézi jelzéseket a személyszállító vonatok közlekedésének lebonyolításakor. Végrehajtja a mozdonyvezető által adott hangjelzések parancsait.	Komplexitásában ismeri a vonatközlekedés során adott kézi jelzéseket és a mozdonyvezető által adott hangjelzéseket.	Elkötelezett a vonatközlekedés során adott kézi és hangjelzések rendeltetészerű alkalmazása és értelmezése mellett.	Felelősségteljesen és önállóan figyeli és adja a vonatközlekedés során alkalmazott kézi- és hangjelzéseket
Elvégzi és ellenőrzi a vonatok elejének, végének szabályszerű megjelölését, továbbá gondoskodik a mozgáskorlátozottak és a személyek szállítására alkalmas járműveken alkalmazott jelzések meglétéről.	Részletesen és magabiztosan ismeri a vonatokon és a járműveken alkalmazandó jelzéseket.	Törekszik arra, hogy a vonatok és a járművek a megfelelő módon legyenek megjelölve.	Önállóan végzi a vonatokon és a járműveken lévő jelzések megfigyelését, szabályszerű megjelölését, hiányosságuk pótlását.
Képes együttműködni a tolatás vezetőjével a személyszállító vonatok tolatásának lebonyolításában.	Ismeri a tolatások lebonyolításának forgalmi szabályait.	A felelősséget és a munkabiztonságot szem előtt tartva végzi a tolatásban részt vevők feladatait a tolatások végrehajtása során.	Pontosan betartja a tolatásban részt vevők kötelességeit, végrehajtja a tolatás vezetőjének utasításait.
Megfigyeli és a szükséges időben adja a kézi jelzéseket a személyszállító vonatok felhatalmazásakor.	Behatóan ismeri az induló és megálló után induló személyszállító vonatok felhatalmazását.	Maximálisan törekszik a személyszállító vonatok felhatalmazásakor a személybiztonságára és a menetrend betartására.	Felelősségteljesen adja és figyeli a vonatok felhatalmazásakor alkalmazott kézi jelzéseket.

Elvégzi az utasok tájékoztatását és védelmét menet közben és az állomáson történő tartózkodás alkalmával.	Részletesen ismeri az utastájékoztatás szabályait, tisztában van azzal, hogy mit kell megtennie az utasok védelme érdekében.	Tudatosan végzi az utasok vonatközlekedést érintő tájékoztatását, szem előtt tartva az igényeiket és a biztonságot.	Önállóan, de a többi vonatkísérővel együttműködve végzi az utastájékoztatást, felelősséggel végzi az utasok biztonságát előíró szabályok betartását, betartatását.
Alkalmazza a kocsik sérülése esetén használandó bárcákat, a szükséges helyen dokumentálja a sérülésről tett megállapításokat.	Azonosítja, megnevezi, kiválasztja a kocsik sérülése esetén a szükséges bárcát.	Elkötelezett arra, hogy a kocsik műszaki berendezéseit mindenki rendelkezésére használja, sérülésük esetén megfelelően jelölje, majd jelentse az illetékeseknek.	Önállóan dönt a kocsik sérülése esetén alkalmazott bárcák kiválasztásáról és a további teendőkről.

8.2 A szakmai képzés megszervezhető kizárólag távoktatásban: igen/nem

Az elméleti oktatás zárt rendszerű elektronikus távoktatás keretében is megszervezhető.

9. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerzhető szakképesítés társadalmi-gazdasági hasznosíthatóságának bemutatása (munkaerő-piaci relevanciája):

A vasúti személyszállítást végző vállalatoknak folyamatosan szükségük van képzett munkavállalókra, akik a vonatokon forgalmi szempontból is betölthetik a vonatkísérő szerepét. A jegyvizsgáló meghatározott forgalmi tevékenységet végez a menetrend szerinti közlekedés minél nagyobb pontossággal történő biztosítása érdekében. Munkája során ellátja az utasok tájékoztatását, védelmét. Műszaki meghibásodások és rendkívüli események alkalmával végrehajtja a jármű fékezését, állva tartását, szükség esetén részt vesz saját vonatának tolatásában is.

10. A képesítő vizsga megszervezéséhez szükséges feltételek és a képesítő vizsga vizsgatevékenységeinek részletes leírása:

10.1 A képesítő vizsgára bocsátás feltétele:

A szakmai képzés követelményeinek igazolásáról a képző intézmény által kiállított tanúsítvány.

Egyéb feltételek:

10.2 Írásbeli vizsga

10.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: A jegyvizsgáló feladatai

10.2.2 A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása: Írásbeli feladatlap, amely 16 feladtból áll és a következő témakörök tanulási eredményét méri:

- A jelzők, jelzőeszközök, figyelmeztető jelek alkalmazására, a jelzések rendelkezésére, adására vonatkozó előírások
- Tolatási mozgást szabályozó jelzők
- Kézi jelzések, hangjelzések
- Jelzések vonatokon, járműveken
- Tolatószolgálat
- Felhatalmazás
- Szolgálat a vonatokon
- Személyszállító járművek ismerete

A feladatlapot az alábbi feladattípusokból kell összeállítani:

A feleletválasztó tesztfeladatok típusa:

- Az alternatív választás esetében csak két válaszlehetőség adott: az egyik helyes, a másik helytelen. Éppen ezért a helyes megoldás véletlen esélye 50%-os. A feladatkijelölés lehet:
  - Állítás, amelyről a megoldónak kell eldöntenie, hogy igaz-e vagy hamis.
  - Feladat a megoldásával együtt: a tanulónak a megadott megoldás helyességét kell megítélnie.
  - Eldöntendő kérdés.
- A többszörös választás feladattípusban több válaszlehetőség van:
  - a megadott válaszok közül az egyik vagy esetleg több is helyes,
  - a listázott állítások közül több is igaz (akár mindegyik).
- A válaszok illesztése (párosítás) esetén két halmaz elemei között kell valamilyen tartalmi kapcsolatot találni. A vaktalálatok esélyét csökkenti, ha az egyik halmaz elemszáma legalább egyel nagyobb, mint a másiké. A következő hozzárendelési módok jellemzőek:
  - egy az egyhez,
  - egy többhöz.

Feleletalkotó feladatok

A feleletalkotó feladatok főbb típusai:

- A kiegészítéses feladatban rendszerint egy adott mondatból egy (vagy több) fogalom hiányzik, és a megoldónak a hiányzó elem(ek) megadásával kell kiegészítenie, teljessé tennie a hiányos kijelentést.

- A rövid választ igénylő feladat esetében egy megadott kiegészítendő kérdésre kell a tanulóknak válaszolnia úgy, hogy egyetlen szó, név, szám stb. elegendő a helyes megoldáshoz.

10.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 75 perc

10.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül: 70%

A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

91 – 100 %	jeles (5)
81 – 90 %	jó (4)
71 – 80 %	közepes (3)
61 – 70 %	elégséges (2)
0 – 60 %	elégtelen (1)

10.2.5 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 61%-át elérte.

10.3 Projektfeladat

10.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Jegyvizsgálói gyakorlat

10.3.2 A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása:

A vizsga helyszínen végzett gyakorlati feladat, amely az alábbi tevékenységeket jelentheti, elsősorban a gyakorlati helyszín jellegétől függően:

- A vonatközlekedés közben alkalmazható kézi és hangjelzések adása
  - Felhívás
  - Vonatkísérők a helyükre!
  - Indulásra készen
  - Felhívás az indításra
  - Szabad az elhaladás
  - Lassan!
  - Megállj!
  - Közeledj felém!
  - Távolodj tőlem!
- A mozdonyszemélyzet által adott hangjelzés felismerése (a vizsgáztató jelzősíp-pal adja):
  - Figyelj!
  - Vonat állt meg a bejáratnál jelző előtt
  - A vonat indul!
  - A féket húzd meg!
  - A féket ereszd meg!
  - Veszély!
  - A vonatot vészfékkel állították meg

- A személyszállító vonat eleje és vége megjelölésének ellenőrzése. Mozgáskorlátozott szállítására kialakított jármű esetén a ki- és beszállás végrehajtása, csak a jelzésadás végrehajtása szempontjából.
- A járműveken alkalmazott sérülési bárcák kitöltése, használata.

A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 30 perc

A gyakorlati vizsga tárgyához kapcsolódóan szakmai beszélgetést kell folytatni, amelynek időtartama: 10 perc.

10.3.3 A vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül: 30%

10.3.4 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

91 – 100 %	jeles (5)
81 – 90 %	jó (4)
71 – 80 %	közepes (3)
61 – 70 %	elégséges (2)
0 – 60 %	elégtelen (1)

10.3.5 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 61%-át elérte.

10.4 A vizsgatevékenységek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

Az érvényben lévő jogszabályi előírásoknak megfelelően.

10.5 A vizsgatevékenységek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- sárga színű jelzőzászló,
- jelzősíp,
- fehér fényű kézi jelzőlámpa,
- a vezető jegyvizsgáló kézi jelzőeszköze,
- sérülési bárcák.

10.6 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei:

10.7 A képesítő vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok:

10.8 A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek:

11. A szakmai képzés megszervezéséhez kapcsolódó különös, egyedi, speciális feltételek